

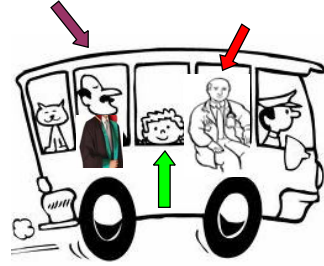
TANI ATLAMANNIN ADLİ SORUMLULUĞU & SİGORTALİYİZ; NE YAPMALIYIZ ?

Uz.Dr. H.Çetin KETENCI
Erzurum Adli Tıp Şube Müdürlüğü

KANUNUN BAĞLAYICILIĞI- TCK

- **MADDE 4. - (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.**
- Hukuk devletinin ilkesi gereği olarak **hekim de** mesleki uygulamasından yasalar önünde sorumludur. Hekimlerin kendileriyle ilgili yasaları ve yaptırımları bilmemeleri, onları sorumluluktan kurtarmaz.

SUNUMUN AMAÇLARI

- Hekim ve sorumlulukları
- Acil tıp uzmanlığı
- Malpraktis-tıbbi kötü uygulama
- TCK' da hekimleri **de** ilgilendiren tanımlar
- Şikayetin şekli ve süreci
- Sigortalı hekimlik
- Güncel örnekler
- Sonuç ve tartışma

HEKİM

- Doktor, tıp fakültesini bitirmiş, pratisyen veya uzman olup, insan sağlığıyla uğraşan ve hastalıkları tanımayı ve iyileştirmeyi kendine uğraş edinen kişi,
- Hukuk düzeni tarafından kendisine tıp mesleğini icra etme, tıbbi müdahalelerde bulunabilme yetkisi tanınmış kişi.
- İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse, doktor, tabip (tdk)

HEKİMİN GÖREV TANIMI

- TOKYO BİLDİRGESİ:
- Tıbbi insanlığın hizmetine sunmak, kişiler arasında herhangi bir ayırım yapmadan beden ve ruh sağlığını korumak ve iyileştirmek, hastaların acılarını dindirmek ve onları rahatlatmak tıp doktorlarına tanınmış bir ayrıcalıktır.

Tıp Hukuku ve Kaynakları

- Anayasa
- Kanunlar
- Tüzükler
- Yönetmelikler
- Meslek odaları, dernekler
- Uluslar arası sözleşmeler ve belgeler
- İçtihatlar
- Örf ve adetler, sosyal etkenler

HEKİMLİK YAPMA HAK ve YETKİSİ

- ► Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak
- ► Tıp Fakültesi diploması olmak
- * Diploma yurt dışından ise T. C. Sağlık Bakanlığı'ndan denklik onayı olmalı

ACİL TIP UZMANI & ACİL

- Tıpta uzmanlık sınavı ile eğitime hak kazandığı yerde toplamda beş yıl süre ile, acil polikliniklerde ve rotasyonel olarak diğer ilgili dal poliklinik ve kliniklerinde eğitim alırlar.
- Acilde diğer dallardan asistan ve uzmanlarla birlikte çalışırlar.

HASTA ile HEKİM ARASINDAKİ YASAL DAYANAK

- ► Vekalet Sözleşmesi
- ► Eser Sözleşmesi

VEKALET AKDİ

- Hasta hekimin karşısına geçip anamnez vermeye başladığında & kapıdan içeri girdiğinde aralarında bir sözleşme imzalandığı varsayılır.
- Hekim; hastasının sağlığını korumak ve düzeltmek için elinden geleni yapacağına, sadakat göstereceğine dair garanti vermiş olur.

- Hekim bu sözleşme içerisinde hastasının iyi olacağına dair garanti vermiş sayılmaz.

SÖZLEŞMEDEN DOĞAN SORUMLULUK

- İçten bağlilik (sadakət)
- Sır Saklama
- Özen
- Tedaviyi yürütme güvencesi
- Kayıt tutma
- İlaç kullandırma
- Vs.

SÖZLEŞMEYİ HUKUKA UYGUN HALE GETİREN UNSURLAR

- Hastanın aydınlatılmış onamı (rızası)
- Hastanın hukuki ehliyeti
- Hekimin tıp sanatını uygulama yetkisi
- Yeterli standartların sağlanması
- Endikasyon varlığı
- **ACİL ŞARTLAR !!**

HASTANIN ONAMI (RIZASI) 1

- ► Aydınlatma Şekli: sözlü veya yazılı
- ► Aydınlatma Ölçüsü: Hastanın istediği kadar
- ► Aydınlatma Kapsamı:
 - ✓ Tanı
 - ✓ Tedavi
 - ✓ Tedavi sırasında çıkabilecek riskler
 - ✓ Tedaviden sağlanacak faydalar

HASTANIN ONAMI (RIZASI) 2

- ► Aydınlatma Yükümlülüğünün Kalkması
 - ✓ Hastanın istememesi
 - ✓ Tehlike olasılığının az olması
- ► Onamın Var Kabul Edildiği Durumlar
 - ✓ Bilinç kapalı
 - ✓ Şuur ve hareket serbestisi yok
- ► Aydınlatma Yükümlülüğü: Tedavi edecek hekimdedir.

Hastanın Hukuki Ehliyetinin Bulunması

- ► 18 yaşını doldurmuş olmalı
- ► Akıl hastalığı veya zeka geriliği olmamalı
- ► Baskı ve tesir altında olmamalıdır.

KUSURLU DAVRANIŞININ ORTAYA ÇIKABİLECEĞİ SAFHALAR

- ► Tanı kusuru
 - ✓ Eksik araştırma
 - ✓ Nitelendirme eksikliği veya yanlışlığı
- ► Tedavi kusuru
 - ✓ Araç ve metod yanlışlığı
 - ✓ Özen Kusuru
 - ✓ Beceri kusuru
- ► Paramedikal kusurlar

TIBBİ KUSUR TANIMI

O günkü genel kabul görmüş tıbbi uygulama standartları çerçevesinde ortalama bilgi düzeyi, beceri, dikkat ve özene sahip bir hekimin göstermesi gereken davranış şeklinin gösterilmesidir.

Tedaviye cevap vermeyen hasta

Sık görülen hatalar

- *Dikkatli muayene etmemek ve yetersiz değerlendirmek
- *Hastanede yeterli süre takip etmemek /yatırmamak
- *Gerekli tetkik ve konsültasyonları istememek
- *Hasta tedavi edilmeden konsültasyon istemek
- *Konsültasyon istenen uzmanın hastaneye gitmeyerek görev ihmal yapması
- *Hastayı bir üst sağlık kuruluşuna sevk etmemek
- *Uygunsuz sevk etmek
- *Tıbbi usullere uygun takip ve tedavi yapmayarak tedavide gecikmeye sebep olmak
- *Adli görevi yerine getirmemek
- *Aydınlatılmamış onam!

Tanı ve tedavi süreci

- Hastayı kabul etme
- Anamnez alma
- Fizik muayene
- Gerekli laboratuvar tetkikleri
- Konsültasyonlar
- Tanı koyma
- Aydınlatılmış onam
- Sevk veya tedavi
- Adli vakanın gerekli mercilere bildirimi
- Kayıt etme ve arşivleme

HERKES MUTLU

ACİL POLİKLİNİK ŞARTLARINDA HEKİMLİK

- Genelinde dışındaki zorluklar içerir, fakat:
- Bilinç, şuur, kooperasyon.....olmasa da
- Kendisi, değilse yakınından kısa onam
- Kayıt, sevk, konsültasyon
- Uygun sevk
- Yatak
- Para
- Adli vaka.....

ROTASYON

- Eğitimin parçasıdır.
- Uzmanlık dernekleri, yönetim süre ve şekline karar verir.
- Eğitim akademisyenlerce verilir.

• ÇALIŞMA SAATLERİ & VAKA SAYILARI

• ?

HEKİM SORUMLULUĞU TARİHİ

- Babil
- Eski Hint
- Eski Mısır
- Eski Yunan
- Eski Roma
- Osmanlı İmparatorluğu

TIBBİ MALPRAKTİS

- Kötü, hatalı uygulama
- Bilgisizlik, deneyimsizlik ya da ihmal sonucunda oluşan hata nedeni ile bir hastanın zarar görmesi
- Dünya Tabipler Birliği'ne göre; "Hekimin tedavi sırasında standart güncel uygulamayı yapmaması, beceri eksikliği veya hastaya tedavi vermemesi ile oluşan zarar" şeklinde tanımlanmıştır.

5237 sayılı TCK da yer alan hekim mesuliyetine ilişkin hükümler

- Taksir, bilinçli taksir
- İhmali davranışla ölüme sebebiyet verme
- Netice sebebiyle ağırlaştırılmış suç
- Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi
- Çocuk düşürtme, kısırlaştırma
- Kast ,Olası kast

KAST

- **MADDE 21.** – **Kast** , suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.
- (2) Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde **olası kast** vardır.
- **Kast hekim hatası değildir.**

KASTEN ÖLDÜRMENİN İHMALİ DAVRANIŞLA İŞLENMESİ

→ **MADDE 83.** - (1) Kişinin yükümlü olduğu belli bir icrai davranışı gerçekleştirmemesi dolayısıyla meydana gelen ölüm neticesinden sorumlu tutulabilmesi için, bu neticenin oluşumuna sebebiyet veren yükümlülük ihmalinin icrai davranışa eşdeğer olması gerekir.

TAKSİR

Madde 22

- (2) **Taksir**, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi **öngörülmeyerek** gerçekleştirilmesidir.
- (3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde **bilinçli taksir** vardır.

DİĞER KUSURLU DAVRANIŞLAR

- Hasta ücreti-kişiyi hürriyetinden yoksun kılmak
- Adli ihbarda bulunmamak
- Hukuka aykırı veri verme ve almak
- Gerçeğe aykırı rapor vermek
- Sahte belge düzenlemek
- Organ-doku ticareti yapmak
- İnsan üzerinde deney yapmak
- Açlık grevi, ölüm orucu ??

TAKSİRLE ÖLÜM

Madde 85

- (1) Bir insanın ölümüne: **2-6 yıl**
- (2) Birden fazla insanın ölümü veya bir veya birden fazla kişinin ölümü ve bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebep olmak; **2-15 yıl**

TAKSİRLE YARALAMA

Madde 86

- **3 ay-1 yıl** hapis yada para cezasına,
- yarısı oranında artırılarak,
- bir katı fazlası eklenerek,
- Birden fazla kişi ise; **6 ay-3 yıla** kadar.

ORTALAMA

- Hekimden bir olgu karşısında en bilgili, en becerili, en özenli meslektaşlarının göstereceği performans değil, aynı koşullarda, aynı uzmanlık dalındaki, **ortalama** bir meslektaşının göstereceği performans beklenir.
- ???

SÜREÇ

- Hastanın veya hasta yakınlarının (müşteki) şikayeti:
- Savcılıklar
- Sağlık birimi idari mercileri
- Sağlık Müdürlükleri
- Sağlık Bakanlığı
- Başbakanlık
- İnternet başvuruları

SÜREÇ

- Hekim hakkında soruşturma izni;
 - Kaymakamlık veya Valiliklerce verilir.
 - Eğer izin verilirse;
 - Muhakkik atanır ve muhakkik bilirkişilerden ve kurumlardan görüş alır.
- Bu görüşler savcılık ve mahkemelere sunulur.

SÜREÇ

- Tahkikatın devamı halinde;
- Adli Tıp Kurumu
- Yüksek Sağlık Şurası
- Üniversitelerde ilgili A.D.
- Meslek Odaları
- Uzmanlık Dernekleri
- vs görüş alınır.
- Mahkeme karara varır...

HANGİ MAHKEME?

- **Ceza davalarına;**
 - Ölüm halinde; asliye ceza
 - Yaralanma halinde; sulh ceza
 - Birden fazla kişinin ölümü halinde; ağır ceza mahkemeleri bakar.

HANGİ MAHKEME ?

- Tazminat için açılan hukuk davalarına;
 - Kişiyi (hekime) açılmışsa; sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri,
 - Devlete veya hastane yönetimine açılmışsa Bölge İdare Mahkemeleri bakar.

SİGORTA !

TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

MEDENİ HUKUK YÖNÜNDEN HEKİM SORUMLULUĞU

Yasa, “Bir kimseyi ister bile bile, ister ihmal yoluyla hukuka aykırı olarak zarara uğratan kişi bu zararı karşılamakla yükümlüdür” demektedir.

Bu alandaki temel konu Tazminat (ödençe) olayıdır. Tazminat, zarar gören hastaya/ailesine belli bir miktar para ödenmesi yolundaki anlaşmalar ya da mahkeme kararları sonucunda ödenir.

MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

- **Hukuki sorumluluk;** hekimin, hastasının veya yakınlarının uğramış olduğu zarara karşı tazminat ödemesi yükümlülüğüdür.
- **Cezai sorumluluk;** SUÇ olarak kabul edilen fiilin gerçekleşmesi halinde (hapis, adli para cezası) ortaya çıkacak cezadır.
- **Disiplin sorumluluğu;** meslek içi sorumluluklarla ilgilidir.

TAZMİNAT

Hekimin doğabilecek tazmin sorumluluğu;

- 1- maddi tazminat
- 2- manevi tazminat
- 3- yargılama giderlerini içerir.

- Bu giderler sigorta şirketi tarafından karşılanır.

TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

- Genel şartlar içerisinde yer alan;
- Kasten sebep olunan her türlü olay ve davranış
- Kanun ve etik kuralları -hasta ile arasında anlaşma olsa dahi- ihlal etmek
- Mesleki faaliyet esnasında alkol, uyuşturucu ve narkotik tesirinde olmak
- Her türlü idari ve adli ceza

- Tıbbi bir zararın tazmin edilmesi konusunda uygulamada görülen çözüm yollarından birisi de, mahkemeye gerek kalmadan tarafların **kendi aralarında anlaşarak** zarar verenin karşı tarafın zararını maddi tazminat ile karşılamasıdır.
- Bu anlaşma kasıt ve ölüm hali dışında uygulanabilir.

HEKİMİN SAVUNMASI

- Sözleşmeden doğan sorumluluk
- Standartlara uygunluk
- Tedavi ile ilgili liyakat
- Hiyerarşi içindeki rolü
- Kusursuz sorumluluk
- Tanı ve tedavi kusuru
- Kayıt tutma,sır saklama
- Tedaviye devam sözü

ACİL TIP UZMANI & SİGORTA

- Dört ayrı risk grubu içerisinde en riskli grup olan dördüncü grupta yer almakta.
- Senelik 750 TL. ödemek zorunda,
- Ödenmemesi durumunda 5 in TL ceza.
- Bu şartlar uzmanlık öğrencileri için de aynı biçimde uygulanmaktadır.

ACİL TIP UZMANI & SİGORTA

- Belirlenen yedi basamak içerisinde;
- Sigorta şirketi herhangi tazminat ödememişse; ilerideki üç yıl için; % 10-15-20 indirim gerçekleşir. (675-637-600 TL)
- aynı yıl tazminat ödenirse: birincisi için;%15, ikincisi için; % 30 ve üçüncüsü için: %50 artış gerçekleşir. (862-975-1125 TL)

SİGORTA TEMİNAT SÜRESİ

a) Sözleşme süresi içerisinde meydana gelen olay sonucu doğmuş olup bu süre içerisinde ya da 2 (iki) yıl sonrasına kadar talep edilen zararlar,

b) Sözleşme yapılmadan önceki 1 (bir) yıl içerisinde meydana gelen olay nedeniyle sözleşme süresi içerisinde doğabilecek talepler, için teminat sağlar.

30/07/2009 ---30/07/2010---30/07/2012

ÖRNEK VAKA -1

- Pratisyen hekim
- Acil poliklinikte
- Parmakta travma sonucu oluşan ağrı
- Tek yönlü el parmak grafisi
- YDT teşhisiyle tedavi
- Hasta ortopedi önerilmediğini, gerek olmadığını söylediğini ifade ediyor
- El parmağında kırık saptanıyor.

ÖRNEK VAKA -2

- Hasta acile kol ve boyun ağrısı şikayeti ile geliyor
- Myalji tanısı konuluyor
- Analjezik uygulanıyor
- Bir buçuk saat müşahade sonrası evine gönderiliyor ve evde ölüyor.

ÖRNEK VAKA -3

Karın ağrısı nedeniyle başvurduğu hastanede müşahadeye alınan şahıs oradan ayrılıp gittiği diğer hastanede duodenum perforasyonu tanısı ile opere ediliyor.

ÖRNEK VAKA -4

- İş göremezlik raporu alma amacıyla göz muayenesine giden hastada hekim tarafından “simülasyon” saptanıyor.
- Hasta kelimenin manasını öğrendiği gün hekime hakaret davası açıyor.

Hasta ve hekimin birlikte sağlıklı kalabilmesi dileğiyle...

H. Çetin KETENCİ

